

پیمان نامه الجزایر

متن عهدنامه مرزی بین ایران و عراق را که بر اساس توافقنامه الجزایر که در 6 مارس 1975 بین صدام حسین، معاون رییس جمهور آن زمان عراق و محمدرضا پهلوی و تحت نظارت هواری بوم دین، رییس جمهور وقت الجزایر امضا شد.

شاهنشاه ایران و رییس جمهور عراق نظر به اراده صادقانه طرفین، منعکس در توافق الجزیره مورخ 6 مارس 1975 برای نیل به حل و فصل قطعی و پایداری کلیه مسایل ما به اختلاف بین دو کشور، نظر به اینکه طرفین بر اساس پروتکل قسطنطنیه مورخ 1913 و صورتجلسات کمیسیون تعیین حدود 1914 به علامت گذاری مجدد قطعی مرز زمینی و بر مبنای خط تالوگ به تعیین مرز رودخانه‌ای خود مبادرت نموده‌اند.

نظر به اراده طرفین به برقراری امنیت و اعتماد متقابل در طول مرز مشترک خود، نظر به پیوندهای همجواری تاریخی و مذهبی و فرهنگی و تمدنی موجود بین ملت‌های ایران و عراق، با تمایل به تحکیم پیوندهای مودت و حسن همجواری و تشدید مناسبات فیما بین در زمینه‌های اقتصادی و فرهنگی و توسعه مبادلات و مناسبات انسانی بین مردم خود، بر اساس اصل تمامیت ارضی و مصونیت مرزها از تجاوز و عدم مداخله در امور داخلی، با تصمیم به بذل مساعی در جهت برقراری عصری جدید در مناسبات دوستانه بین ایران و عراق بر مبنای احترام کامل استقلال ملی و سلطه حاکمیت مساوی دولت‌ها، با اعتقاد به مشارکت در اجرای اصول و تحقق امال و اهداف میثاق ملل متحد از این طریق، تصمیم به انعقاد عهدنامه حاضر گرفتند و بدین منظور نمایندگان تام‌الاختیار خود را به ترتیب ذیل تعیین نمودند :

از طرف شاهنشاه ایران: جناب آقای عباسعلی خلعتبری، وزیر امور خارجه ایران .

از طرف رییس جمهوری عراق: جناب آقای سعدون حمادی، وزیر امور خارجه عراق .

مشارالیهم پس از ارایه اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود نسبت به مقررات مشروحه زیر توافق نمودند :

ماده 1- طرفین معظمت‌تعاهدین، تایید می‌نمایند که مرز زمینی دولتی بین ایران و عراق همان است که علامت‌گذاری مجدد آن بر اساس و طبق مقررات مندرج در پروتکل مربوط به علامت گذاری مجدد مرز زمینی و ضمایم پروتکل مذکور که به این عهدنامه ملحق می‌باشند انجام یافته است .

- ماده 2- طرفین معظمین متعاهدین، تایید می‌نمایند که مرز دولتی در شط العرب همان است که تحدید آن بر اساس و طبق مقررات مندرج در پروتکل مربوط به تحدید مرز رودخانه‌ای و ضمایم پروتکل مذکور که به عهدنامه حاضر ملحق می‌باشند، انجام یافته است .
- ماده 3- طرفین معظمین متعاهدین، متعهد می‌شوند که بر اساس و طبق مقررات مندرج در پروتکل مربوط به امنیت در مرز و ضمایم آن که ملحق به این عهدنامه می‌باشند، در طول مرز به طور مداوم کنترل دقیق و موثر به منظور پایان دادن به هر نوع رخنه اخلاص‌گرانه، صرف نظر از منشا آن، اعمال دارند .
- ماده 4- طرفین معظمین متعاهدین، تایید می‌نمایند که مقررات سه پروتکل و ضمایم آنها، مذکور در مواد 1، 2 و 3 عهدنامه حاضر که پروتکل‌های فوق الذکر بدان ملحق و جز لایجزای آن می‌باشند، مقرراتی قطعی و دایمی و غیر قابل نقض بوده و عناصر غیر قابل تجزیه یک راه حل کلی را تشکیل می‌دهند. نتیجتاً خواهش به هر یک از عناصر متشکله این راه حل کلی اصولاً مغایر با روح توافق الجزیر خواهد بود .
- ماده 5- در قالب غیر قابل تغییر بودن مرزها و احترام کامل به تمامیت ارضی دو دولت، طرفین معظمین متعاهدین تایید می‌نمایند که خط مرز زمینی و رودخانه‌ای آنان لایتغیر و دایمی و قطعی می‌باشد .
- ماده 6-1 در صورت اختلاف درباره تفسیر یا اجرای عهدنامه حاضر و سه پروتکل و ضمایم آنها، این اختلاف با رعایت کامل مسیر خط مرز ایران و عراق، مندرج در مواد 1 و 2 فوق‌الاشعار و نیز با رعایت حفظ امنیت در مرز ایران و عراق، طبق ماده (3) فوق الذکر، حل و فصل خواهد شد .
- 2- این اختلاف در مرحله اول طی مهلت دو ماه از تاریخ درخواست یکی از طرفین از طریق مذاکرات مستقیم دو جانبه بین طرفین معظمین متعاهدین، حل و فصل خواهد شد .
- 3- در صورت عدم توافق، طرفین معظمین متعاهدین ظرف مدت سه ماه، به مساعی جمیله یک دولت ثالث دوست توسل خواهند جست .
- 4- در صورت خودداری هر یک از طرفین از توسل به مساعی جمیله یا عدم موافقت مساعی جمیله، اختلاف طی مدت یک ماه از تاریخ رد مساعی جمیله یا عدم موافقت آن، از طریق داوری حل و فصل خواهد شد .
- 5- در صورت عدم توافق بین طرفین معظمین متعاهدین نسبت به آیین و یا نحوه داوری، هر یک از طرفین معظمین متعاهدین می‌تواند ظرف پانزده روز از تاریخ احراز عدم توافق، به یک دادگاه داوری مراجعه نماید .
- برای تشکیل دادگاه داوری و برای حل و فصل هر یک از اختلافات، هر یک از طرفین معظمین متعاهدین یکی از اتباع خود را به عنوان داور تعیین خواهد نمود و دو داور یک سرداور انتخاب خواهند نمود.
- اگر طرفین معظمین متعاهدین ظرف مدت یک ماه پس از وصول درخواست داوری از جانب یکی از طرفین از دیگری به تعیین داور مبادرت نمایند و یا چنانچه دوران قیل از انقضای همین مدت در انتخاب سرداور به توافق نرسند طرف معظمین متعاهدی که داوری را

درخواست نموده است حق خواهد داشت از رییس دیوان بین‌المللی دادگستری تقاضا نماید. تا طبق مقررات دیوان دایمی داوری داورها یا سرداور را تعیین نماید.

6- تصمیم دادگاه داوری برای طرفی معظمین متعهدینالزام آور و لازم الاجرا خواهد بود.

طرفین معظمین متعهدین هر کدام نصف هزینه داوری را به عهده خواهند گرفت.

ماده 7- این عهدنامه حاضر و سه پروتکل و ضامانها طبق ماده (102) منشور ملل متحد به ثبت خواهد رسید.

ماده 8- عهدنامه حاضر و سه پروتکل و ضامان آنها، طبق مقررات داخلی به وسیله هر یک از طرفین معظمین متعهدین به تصویب خواهد رسید.

عهدنامه حاضر و سه پروتکل و ضامان آنها از تاریخ مبادله اسناد تصویب که در تهران انجام خواهد شد، به موقع اجرا در خواهند آمد.

بنا به مراتب، نمایندگان تام‌الاختیار طرفین معظمین متعهدین عهدنامه حاضر و سه پروتکل، و ضامان آنها را امضا نمودند.

بغداد 13 ژوئن 1975

سعدون حمادی، وزیر امور خارجه عراق

عباسعلی خلعتیری، وزیر امور خارجه ایران

عهدنامه حاضر و سه پروتکل و ضامان آنها با حضور جناب عبدالعزیز بوتفلیقه، عضو شورای انقلاب و وزیر امور خارجه الجزایر به امضای رسید.

این عهدنامه که دارای 8 ماده و سه پروتکل و ضامان آن می‌باشد در تاریخ 21 اردیبهشت 1355 و 29 اردیبهشت 1355 به ترتیب به تصویب مجلسین شورای ملی و سنای وقت رسیده است.

* لازم به ذکر است صدام حسین دیکتاتور بزرگ قرن و رهبر ملی بسیاری از کشورهای عرب منطقه در اوایل دهه 60 این پیمان نامه بین‌المللی را در تلوزیون دولتی آن کشور پاره کرد و رسماً جنگ را بر ضد ایران آغاز نمود.